

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 4.5.2017
JOIN(2017) 17 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Za nov zagon partnerstva med Afriko in EU

{SWD(2017) 150 final}
{SWD(2017) 151 final}

Kazalo

1. UVOD	3
2. SPREMINJAJOČE SE RAZMERE V AFRIKI.....	4
3. STRATEŠKI CILJI EU	5
4. MOČNEJŠI POLITIČNI ODNOS	6
5. PREOBLIKOVANJE STRATEŠKIH CILJEV V UKREPE.....	6
5.1. Odpornejše države in družbe	6
A. Preprečevanje konfliktov, obravnava kriz in vzpostavljanje miru.....	7
B. Okrepitev sistemov upravljanja	9
C. Upravljanje migracij in mobilnosti.....	12
5.2. Več novih in boljših delovnih mest, zlasti za mlade.	15
A. Pritegnitev odgovornih in trajnostnih naložb	15
B. Energija za Afriko	17
C. Preoblikovanje afriškega kmetijstva in kmetijske dejavnosti ter modrega gospodarstva, vključno z ribištvom.....	20
D. Izboljšanje znanja in spretnosti	22

1. UVOD

Leto 2017 je odločilno leto za partnerstvo med Evropo in Afriko. Afrika se v hitro spreminjajočih se svetovnih razmerah sooča z gospodarskimi, političnimi in družbenimi spremembami, njen pomen za notranjo in zunanjo razsežnost varnosti in blaginje Evrope pa je čedalje bolj očiten. Evropa in Afrika lahko veliko pridobita z okrepitvijo političnih in gospodarskih vezi, če ne bosta ukrepali, pa lahko tudi veliko izgubita.

Peti vrh med Afriko in EU, ki bo potekal novembra 2017, afriškim in evropskim voditeljem zagotavlja ključno priložnost za odziv na te spreminjajoče se razmere ter za preoblikovanje in poglobitev partnerstva med Afriko in EU.

V tem sporočilu je predlagan prenovljen okvir za skupne ukrepe, ki bi ga EU in njene države članice lahko predstavile na vrhu ter ki bi se lahko upošteval v časovnem načrtu za obdobje 2018–2020. Predvideno je trdnejše in globlje strateško partnerstvo, ki je bolj usmerjeno v ukrepanje, da bi se na obeh celinah zagotovili blaginja in stabilnost. Določene so politične prednostne naloge in začetni sklop konkretnih pobud za obdobje 2018–2020 in po njem, ki se bodo uskladile in okrepile z državami članicami EU ter dodatno razvile v sodelovanju z afriškimi partnerji kot odgovor na program *Afrike Agenda 2063*¹, pri čemer bodo temeljile na *Globalni strategiji za zunanjo in varnostno politiko EU*². Posebna pozornost je namenjena prizadevanjem in potrebam mladih, pri čemer se bo močno spodbujalo njihovo sodelovanje v splošnem procesu.

Poročilo prispeva k potekajočim razpravam, ki so se začele izvajati na podlagi skupnega sporočila *Prenovljeno partnerstvo z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami*³, na katerem bodo temeljila pogajanja, ki se bodo začela leta 2018, da bi se prenovilo dolgoletno partnerstvo EU z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami, zlasti afriškim stebrom.

Upošteva mednarodne okvire, kot so agenda ZN za trajnostni razvoj do leta 2030⁴, akcijska agenda iz Adis Abebe o financiranju razvoja⁵ in Pariški sporazum o podnebnih spremembah⁶. Usklajeno je z drugimi zadevnimi politikami EU⁷.

¹ AU, [Agenda 2063](#), 2015.

² [Globalna strategija za zunanjo in varnostno politiko EU](#), 2016, v nadaljnjem besedilu: globalna strategija EU.

³ [Skupno sporočilo o prenovljenem partnerstvu z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami, JOIN\(2016\) 52 final](#).

⁴ ZN, [Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030](#), 2015.

⁵ UN, [Akcijska agenda iz Adis Abebe](#), 2015.

⁶ ZN, [Pariški sporazum](#), 2015.

⁷ Te vključujejo zlasti predlog novega evropskega soglasja o razvoju, evropsko sosedsko politiko, evropsko agendo o migracijah in akcijski načrt iz Vallette, akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo ter obstoječe pravno zavezujoče pridružitvene sporazume z različnimi severnoafriškimi državami (razen z Libijo) ter drugimi afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami.

2. SPREMINJAJOČE SE RAZMERE V AFRIKI

Afrika je v vsej svoji različnosti bolj kot kdaj koli prej na mednarodnem prizorišču prisotna z več samozavesti, dinamike in optimizma.

V zadnjih dveh desetletjih je dosegla izjemen gospodarski napredek. V številnih državah se odvijajo pozitivne preobrazbe. Vse več afriških vlad in regionalnih organizacij prevzema vodilno vlogo pri obravnavanju izzivov v zvezi z varnostjo, politiko in zmanjševanjem revščine v okviru svojih meja in zunaj njih ter aktivnejšo vlogo pri spodbujanju dobrega upravljanja in pravne države. V številnih državah se je s tem okrepila odpornost države in družbe, povečalo politično sodelovanje državljanov in izboljšal napredek na področju strukturnega preoblikovanja.

Vendar so ti spodbudni trendi pogosto nestabilni in še niso dovolj vključujoči ali trajnostni, da bi zagotovili boljše možnosti za velik del prebivalstva, zlasti za čedalje večje število mladih v Afriki. Odpiranje političnega prostora v nekaterih državah je v nasprotju z nazadujočimi trendi v drugih. Več državam ni uspelo v potrebnem obsegu ali dovolj hitro izvesti reform in okrevali po konfliktih, zato imajo težave zaradi nestabilnih razmer. Veliko držav se še vedno spopada z resnimi omejitvami za trajnostni gospodarski razvoj in so močno odvisne od izkoriščanja naravnih virov. Splošna gospodarska rast na afriški celini se trenutno dejansko upočasnjuje. Poleg lokalnih dejavnikov regionalno stabilnost in trajnostni razvoj ogrožajo izzivi na področju nadnacionalne varnosti, zlasti organizirani kriminal, vključno s trgovino z ljudmi, in terorizem. Napredek ogrožajo tudi degradacija okolja na kopnem in morju, posledice podnebnih sprememb in izbruhi nalezljivih boleznih, kot je ebola. Lakota v Južnem Sudanu, Nigeriji in Somaliji poudarja vpliv negotovih razmer, podnebnih sprememb ter pomanjkanja hrane in vode ter povezave med temi dejavniki. Ti izzivi so povzročili izjemno številčne prisilne razselitve v Afriki. So tudi vzrok povečanih nezakonitih migracij, predvsem v Afriki, vendar tudi v Evropo, zaradi česar se povečuje pritisk na sisteme političnega vodstva in vodenja v vseh prizadetih državah.

Demografska dinamika bo v 21. stoletju ena od najpomembnejših strukturnih sprememb na svetu. Do leta 2050 bo imela Afrika 2,4 milijarde predvsem mladih prebivalcev⁸. Način, kako se bodo te spremembe obravnavale s političnega in gospodarskega vidika, bo vplival na prihodnost celine in drugih delov sveta.

Po eni strani ob demografskih napovedih v Afriki ni dvoma, da je resnično treba ustvariti več milijonov novih delovnih mest. Glede na napovedi⁹ bo treba v podsaharski Afriki vsako leto do leta 2035 za zaposlitev novincev na trgu delovne sile ustvariti 18 milijonov novih delovnih mest v primerjavi s tremi milijoni uradnih delovnih mest, ustvarjenih zdaj. Poleg tega se bo večina mladih zaradi majhnega formalnega sektorja in odsotnosti sistemov socialne zaščite v večini držav še naprej zaposlovala v neformalni ekonomiji, vključno s samooskrbnim kmetijstvom kot načinom za preživetje.

⁸ ZN, [Napovedi o svetovnem prebivalstvu](#), 2015. Nasprotno pa se bo prebivalstvo v EU do leta 2050 predvidoma zmanjšalo za 500 milijonov, pri čemer se bo večalo število starejših.

⁹ MDS, [Regionalni gospodarski obeti](#), 2015.

Na drugi strani lahko takšna rast prebivalstva omogoči pomembne gospodarske priložnosti. Glede na napovedi bo celotna zasebna poraba naraščajočega srednjega razreda¹⁰ do leta 2025 vsako leto dosegla 2 bilijona EUR¹¹ in pričakovati je, da bodo podjetja v Afriki ponudila še večji trg, pri čemer naj bi poraba do leta 2025 vsako leto dosegla 3,3 bilijona EUR.

3. STRATEŠKI CILJI EU

V tem spreminjajočem se in globalnem kontekstu je jasno, da je v strateškem interesu EU poglobiti in prilagoditi dolgoletno partnerstvo z Afriko.

V preteklih desetih letih sta EU in Afrika na podlagi skupnih vrednot in interesov, določenih v skupni strategiji Afrike in EU, že vzpostavili trdnejše in bolj politično partnerstvo¹². Danes je EU kot celota največja tuja vlagateljica v Afriki¹³, njena glavna trgovinska partnerica¹⁴, ključna pri zagotavljanju njene varnosti¹⁵, njen glavni vir nakazil¹⁶ ter njena prva partnerica v razvojni in humanitarni pomoči¹⁷. Še tesnejša mreža stikov med ljudmi in izmenjav krepí vezi med prebivalci obeh celin.

EU bi si morala na podlagi skupne strategije Afrika-EU prizadevati doseči tri medsebojno povezane cilje:

- okrepitev vzajemnega sodelovanja in tesnejše sodelovanje na mednarodnem prizorišču na podlagi skupnih vrednot in interesov, vključno z dvostranskimi odnosi;
- varnost na kopnem in na morju ter boj proti nadnacionalnim grožnjam kot naložba v varnost na obeh celinah;
- trajnostni in vključujoč gospodarski razvoj v Afriki, da bi se ustvarila nova delovna mesta, ki so na celini potrebna, in izkoristile priložnosti, ki jih ponuja Evropi.

¹⁰ AfDB, [Spremljanje napredka Afrike v številkah](#), 2014.

¹¹ McKinsey Global Institute, [Lions on the move II](#), 2016.

¹² [Skupna strategija Afrika-EU](#), 2007.

¹³ Leta 2015 so tokovi neposrednih tujih naložb EU v Afriko znašali 32 milijard EUR (33 % vseh tokov neposrednih tujih naložb v Afriko), leta 2016 pa je EU predstavljala 33,5 % afriškega uvoza in 41 % afriškega izvoza. Poleg tega EIB Afriki vsako leto zagotovi več kot 2 milijardi EUR finančnih sredstev.

¹⁴ EU omogoča prost dostop do trga EU za vse izdelke, in sicer prek sporazumov o gospodarskem partnerstvu in pobude „Vse, razen orožja“ za najmanj razvite države, ter za veliko izdelkov v okviru sporazumov o prosti trgovini z Alžirijo, Egiptom, Marokom in Tunizijo in splošnega sistema preferencialov Unije.

¹⁵ EU je samo prek mirovne pomoči za Afriko od leta 2004 zagotovila več kot 2 milijardi EUR finančnih sredstev. Ob tem ima trenutno v Afriki sedem misij v sklopu skupne varnostne in obrambne politike, civilnih in vojaških, vključno z operacijo Atalanta.

¹⁶ EU je Afriki leta 2015 nakazala 21 milijard EUR (36 % svetovnih tokov v Afriko).

¹⁷ EU in države članice so Afriki leta 2015 skupaj zagotovile 21 milijard EUR uradne razvojne pomoči (50 % celotne uradne razvojne pomoči Afriki).

4. MOČNEJŠI POLITIČNI ODNOS

Za izvajanje ambiciozne skupne agende so potrebna predvsem vlaganja na politični ravni, da bi se zdajšnji politični odnos z Afriko dvignil na višjo strateško raven. To se lahko doseže:

- **s poglobitvijo koalicij na področju vprašanj globalnega upravljanja**, pri čemer si je treba prizadevati za okrepitev dialoga in učinkovito sodelovanje v okviru mednarodnih forumov. Afriška unija (AU) in afriška skupina pri ZN sta strateški partnerici in ključni zaveznici pri krepitvi vloge ZN in na pravih temelječe svetovne ureditve, ki je nujna za mir in blaginjo v prihodnosti. Vse partnerice imajo vlogo pri večanju učinkovitosti, odgovornosti in reprezentativnosti celotnega sistema ZN, vključno z Varnostnim svetom. V okviru tega sodelovanja bi si bilo treba prizadevati za reformo in okrepitev večstranskih institucij ter oblikovanje sporazumov, standardov in ukrepov v odziv na svetovne izzive, kot so podnebne spremembe, epidemije, pritiski na naravne vire ter migracije, mobilnost in humanitarne krize. Ob tem se bosta v okviru sodelovanja spodbujala in podpirala pravna država in pravičnost na mednarodni ravni, vključno z zagotavljanjem pravičnosti in odgovornosti za najresnejša kazniva dejanja v skladu z načeli iz Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča;
- **s povečanjem sodelovanja na področju skupnih interesov in na podlagi pogostega politično vzajemnega delovanja**, pri čemer se uporabi celotni potencial skupne strategije Afrika-EU ter drugih vzpostavljenih okvirov in sporazumov sodelovanja na najustreznejši ravni (večstranski, celinski, regionalni, nacionalni, lokalni) ob upoštevanju načel subsidiarnosti. EU in afriške partnerice bi morale zlasti znova okrepiti politični dialog na ministrski ravni, ne le v zvezi z vprašanji zunanje politike, ampak tudi v zvezi s pobudami in partnerstvi na področju sektorske politike;
- **z vzpostavitvijo partnerstva, osredotočenega na ljudi**, pri čemer se utrdijo stiki in izmenjave med ljudmi in podjetji ter okrepi zlasti sodelovanje z lokalnimi organi, zasebnim sektorjem in civilno družbo. Ta cilj se je izkazal kot zelo zahteven, zato so potrebna obnovljena skupna prizadevanja. Dialog z vsemi temi akterji se bo spodbujal pred srečanjem na vrhu in po njem.

5. PREOBLIKOVANJE STRATEŠKIH CILJEV V UKREPE

Okvir zunanje politike EU in program reform Afrike, imenovan *Agenda 2063*, zagotavljata ustrezne smernice za pretvorbo teh ciljev v preobrazbeno agendo, ki temelji na dveh vodilnih načelih:

- vzpostavitev odpornejših držav in družb;
- ustvarjanje več novih in boljših delovnih mest, zlasti za mlade.

5.1. Odpornejše države in družbe

Afrika v *Agendi 2063* predvideva mirno, varno in uspešno Afriko, v kateri so zagotovljeni dobro upravljanje, demokracija, spoštovanje človekovih pravic, pravičnost

in pravna država ter v kateri razvoj temelji na interesih ljudi, da bi se izkoristil potencial mladih, zlasti mladih žensk, pri čemer nihče ni zapostavljen.

Ta prizadevanja so v celoti usklajena z vrednotami in cilji EU, zlasti ker nestabilnost zunaj njenih meja ogroža vse njene ključne interese.

A. Preprečevanje konfliktov, obravnava kriz in vzpostavljanje miru

Varnostni interesi EU še nikoli niso bili tako povezani z Afriko. Neposredni povezavi med Libijo in Sahelom ter med Afriškim rogom in Zalivom zahtevata bolj strateški pristop, ki presega ustaljene oblike. Grožnje za pomorsko varnost v Rdečem morju, Indijskem oceanu in Gvinejskem zalivu neposredno vplivajo na evropsko gospodarstvo.

Terorizem, nasilni ekstremizem in nadvacionalni organizirani kriminal, kot je trgovina z ljudmi, ter bolj tradicionalne grožnje za mir in stabilnost (konflikti znotraj držav, lokalni konflikti zaradi virov, nasilje na volitvah, oboroženi ropi in piratstvo itd.) so znaki globlje strukturne nestabilnosti in krhkosti.

Afriška vizija

Afrika si z *Agendo 2063* prizadeva za mirno in varno celino. S sprejetjem Afriške strukture za mir in varnost si želi okrepiti mehanizme za zagotovitev varnosti in sprave na vseh ravneh, odpraviti pojavljajoče se grožnje za mir in varnost v Afriki ter vzpostaviti strategije za financiranje varnostnih potreb celine. Pomembni izhodišči za nadaljnjo okrepitev tega procesa sta poročilo Paula Kagama „The imperative to reinforce our Union“ (Obvezna okrepitev naše unije) in poročilo Donala Kaberuke „Securing predictable and sustainable financing for peace in Africa“¹⁸ (Zagotovitev predvidljivega in trajnostnega financiranja miru v Afriki).

Ukrepanje EU

Afrika ostaja eno od težišč ukrepanja EU na področju varnosti. Od 33 dokončanih ali potekajočih civilnih in vojaških operacij, ki jih vodi EU, jih je bilo 19 napotenih v Afriko, danes pa je v Afriko napotenih 5 od 6 potekajočih vojaških operacij, ki jih vodi EU. EU je samo prek mirovne pomoči za Afriko od leta 2004 zagotovila precejšnja finančna sredstva, ki so znašala več kot 2 milijardi EUR. Poleg tega se izvajajo pomembni programi pomoči na nacionalni ravni, povezani z varnostjo oziroma bojem proti terorizmu ali radikalizaciji, ter druge dejavnosti, ki jih izvajajo EU in posamezne države članice. V skladu s svojo globalno strategijo želi EU ponovno uveljaviti svoj položaj v zvezi z zagotavljanjem varnosti in kot ključna partnerica Afrike pri uresničevanju Afriške strukture za mir in varnost ter podpora regionalnih strategij in s tem prispevati k potekajočim prizadevanjem Afrike, da bi našla „afriške rešitve za afriške težave“.

EU predlaga nadgraditev partnerstva s povečanjem prizadevanj za:

¹⁸ Predvideva zlasti zagotovitev financiranja Afriške unije z 0,2-odstotno dajatvijo za uvoz v afriške države. To bi moralo državam članicam Afriške unije omogočiti financiranje delovanja komisije Afriške unije v celoti in kritje 75 % programov.

(i) nadaljnjo okrepitev usklajevanja in dialoga:

- z vzpostavitvijo sodelovalne platforme, ki bi združevala evropske in afriške partnerje ter ZN in mednarodne akterje za zagotovitev večje odpornosti proti celotnemu spektru groženj in dejavnikov, ki povzročajo krize;

(ii) preprečevanje konfliktov:

- s povečanjem podpore polni operativnosti Afriške strukture za mir in varnost in krepitvi afriških zmogljivosti;
- z nadgradnjo pobud za krepitev zmogljivosti reformiranja varnostnega sektorja, zlasti z misijami SVOP¹⁹ in dopolnilno podporo krepitvi zmogljivosti za povečanje varnosti in pospešitev razvoja;
- z okrepitvijo civilnih zmogljivosti pravne države in kazenskega pregona ter zmožnosti afriških držav za učinkovit boj proti terorizmu, piratstvu, nasilni radikalizaciji in organiziranemu kriminalu, vključno s trgovino z ljudmi;
- z okrepitvijo učinkovitega izvajanja zadevnih resolucij, politik in konvencij Varnostnega sveta Združenih narodov, pri čemer se zagotovijo ustrezno strokovno znanje in izkušnje;
- s povečanjem možnosti strokovnega sodelovanja s posameznimi afriškimi partnerji, vključno s projekti za povečanje zmogljivosti, da bi se okrepili pomorska varnost in varnost letalstva, na primer prek instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru²⁰;

(iii) odpravo kriz in izboljšanje upravljanja konfliktov:

- z nadaljnjo pomočjo Afriški uniji ter podregionalnim organizacijam in državam pri operacijah v podporo miru, na njihovo zahtevo ali če se to šteje za ustrezno, s posebnimi instrumenti EU, kot je mirovna pomoč za Afriko, in operacijami skupne varnostne in obrambne politike. Dejavnosti lahko vključujejo tudi začetne ukrepe v okviru prizadevanj za vzpostavljanje miru po konfliktu, na primer razoroževanje, demobilizacija in ponovno vključevanje.

Vodilne pobude

- **Vzpostavitev sodelovalne platforme, ki bo združevala ZN, evropske, afriške in druge mednarodne partnerje**, za okrepitev političnega dialoga, strateških razprav in skupnih ukrepov na področju preprečevanja konfliktov, vzpostavljanja miru in razvoja.
- **Zagotovitev začetnega prispevka v sklad za mir Afriške unije**, če je vzpostavljena njena struktura upravljanja, ter nadaljevanje dela z Afriško unijo in ZN, da bi se izvedel načrt Afriške unije in Kaberuke o možnostih finančne vzdržnosti.

¹⁹ Skupna varnostna in obrambna politika.

²⁰ Uredba (EU) št. 230/2014, UL L 77, 15.3.2014.

- **Zagotovitev podpore afriškim pobudam na področju pomorske varnosti²¹** s posodobitvijo strategij, orodij in informacijskih omrežij za pomorsko ozaveščenost ter policijskega in pravosodnega sistema.

B. Okrepitev sistemov upravljanja

Upravljanje, razvoj in varnost so tesno povezani. Odporne družbe z odgovornimi, demokratičnimi, učinkovitimi in preglednimi institucijami na vseh ravneh, ki delujejo v stabilnem in predvidljivem makroekonomskem okviru ter spoštujejo človekove pravice, so temelj trajnostnega razvoja in stabilnosti. Take družbe so tudi najbolj pripravljene na prilagajanje spremembam v zunanjem gospodarskem okolju in notranjim spremembam ter odzivanje nanje in ustrezno obvladovanje teh sprememb, tudi z učinkovitim zagotavljanjem storitev rastočemu prebivalstvu.

Napredek na področju upravljanja ni enakomeren. Demokracija se vse bolj uveljavlja, vendar jo je treba spodbujati, saj je neoporečnost volilnega procesa pogosto ogrožena in pojavljajo se ustavne spremembe ali poskusi teh sprememb, da bi prvotni nosilci funkcij lahko ostali na oblasti. Napredek na področju spodbujanja in varstva človekovih pravic je še vedno neenakomeren in različen zaradi nezadostnega upravljanja, nestabilnosti in konfliktov.

Vključujoče sodelovanje državljanov pri javnem odločanju ter zlasti vključevanje mladih in žensk v formalne politične procese bosta povečala zaupanje v državne institucije. Te institucije pogosto tudi niso sposobne učinkovito delovati, na primer na področju upravljanja javnih financ, vključno s preglednostjo javnega naročanja in izdatkov ter bojem proti korupciji in goljufijam. Zlasti mobilizacija domačih javnofinančnih prihodkov, ki je temeljni pogoj za uspeh države, pogosto ne dosega zahtevanih ravni in ogrožajo jo nezakoniti finančni tokovi²². Prek nezakonitih finančnih tokov celino vsako leto zapusti vsaj 50 milijard USD²³, kar močno presega skupni znesek letne uradne razvojne pomoči.

Na vseh področjih upravljanja, od sodelovanja in krepitev vloge vse do preglednosti, odgovornosti in kakovosti zagotavljanja javnih storitev, digitalne storitve²⁴ in tehnologije lahko imajo – in že imajo – pomembno omogočitveno vlogo. Tako EU kot Afrika imata lahko koristi od izkušenj druga druge in se lahko na podlagi teh izkušenj učita.

Afriška vizija

Afrika si v skladu z *Agendo 2063* prizadeva postati „celina, na kateri so zakoreninjene demokratične vrednote, kultura in prakse, univerzalna načela človekovih pravic, enakost spolov, pravičnost in pravna država“, ter vzpostaviti „zmogljive institucije in vodstvo, usmerjeno v spremembe, na vseh ravneh“. Predviden je razvoj, usmerjen v ljudi, pri

²¹ Kodeks ravnanja iz Yaoundéja, kodeks ravnanja iz Džibutija, listina iz Loméja.

²² Neevidentirani kapitalni tokovi, ki izhajajo iz korupcije, kriminalne dejavnosti, davčne utaje in trgovskih poslov za pranje denarja.

²³ [Poročilo skupine na visoki ravni o nezakonitih finančnih tokovih iz Afrike](#), 2014.

²⁴ Delovni dokument služb Komisije, „Digital for Development“ (Digitalno za razvoj), SWD(2017).

katerem državljeni dejavno sodelujejo pri družbenem, gospodarskem in političnem razvoju, institucije pa so odgovorne ter zagotavljajo učinkovite in uspešne storitve z usposobljenimi strokovnjaki. Celina si je z afriško strukturo upravljanja zagotovila pomemben okvir za usklajevanje in krepitev demokracije. Ključni steber te strukture je afriški mehanizem medsebojnega pregleda, tj. edinstven afriški instrument.

Ukrepanje EU

EU je glavna partnerica Afrike na področju upravljanja, demokracije, pravne države in človekovih pravic, pri čemer je temeljni element njunega odnosa zavzeto in dolgoletno sodelovanje na nacionalni, regionalni in celinski ravni²⁵. Strukturni politični dialogi potekajo z večino afriških držav, in sicer v skladu s členi o političnem dialogu iz zadevnega pridružitvenega sporazuma, na primer v skladu s členom 8 Sporazuma iz Cotonouja za afriške, karibske in pacifiške države. Poleg tega EU zagotavlja precejšnjo podporo izvajanju zavez Afrike glede upravljanja, in to prek programov z nacionalnimi, regionalnimi in celinskimi institucijami, te programe pa dopolnjujejo ukrepi za okrepitev sodelovanja lokalnih organov in civilne družbe v političnem dialogu. EU podpira tudi prizadevanja afriških držav za mobilizacijo več domačih virov, izboljšanje upravljanja javnih financ in zagotovitev vzdržnosti dolga, zlasti z izvajanjem pristopa „poberi več, porabi bolje²⁶“, ki temelji na akcijski agendi iz Adis Abebe.

EU na podlagi svojih izkušenj predlaga nadgraditev partnerstva s povečanjem prizadevanj za:

(i) zagotavljanje podpore demokraciji ter spodbujanje spoštovanja človekovih pravic in pravne države:

- z okrepitvijo in razširitvijo političnih dialogov s partnerskimi državami, pri čemer se v celoti izkoristijo določbe vzpostavljenih okvirov in sporazumov;
- s spodbujanjem ratifikacije in izvajanja mednarodnih instrumentov in instrumentov Afriške unije v zvezi s človekovimi pravicami na nacionalni ravni;
- z nadaljnjim povečanjem zaupanja v demokratične procese na podlagi okrepljenega sodelovanja pri opazovanju volitev, zlasti z Afriško unijo, vključno z ukrepanjem na podlagi priporočil v okviru opazovanja volitev;
- z okrepitvijo dialoga in izmenjave informacij, upoštevanjem izkušenj in pridobivanjem dobrih praks v okviru misij za opazovanje volitev, ki so v preteklosti sodelovale na terenu, programov sodelovanja na področju demokracije in podpore afriški strukturi upravljanja na podlagi navezovanja stikov in skupnih dogodkov z vsemi deležniki, vključno z vlado, političnimi strankami, parlamentarnimi skupščinami in civilno družbo, da bi se izmenjale izkušnje in strokovno znanje ter opredelili načini za okrepitev demokracije na obeh celinah;

²⁵ EU bo v obdobju 2014–2020 predvidoma zagotovila več kot 3,3 milijarde EUR.

²⁶ Delovni dokument služb Komisije, „[Collect More – Spend Better](#)“ (Poberi več, porabi bolje), SWD(2015) 198.

(ii) spodbujanje odgovornega, preglednega in odzivnega upravljanja:

- z zagotavljanjem podpore zmožnostim institucij, da čedalje večjemu številu mladim omogočijo priložnosti za sodelovanje na vseh ravneh družbe;
- s povečanjem sodelovanja državljanov pri postopkih odločanja, povečanjem preglednosti in odgovornosti javne uprave ter učinkovitosti in kakovosti pri zagotavljanju javnih storitev, zlasti z uvajanjem storitev e-upravljanja, pri čemer se zagotovita spoštovanje zasebnosti in visoka raven varstva osebnih podatkov;
- z okrepitvijo skupnih prizadevanj za olajšanje, ohranitev in razširitev možnosti za sodelovanje civilne družbe pri zagovorništvu in oblikovanju politike;
- z zagotavljanjem podpore večji vlogi in zmogljivostim lokalnih organov, zlasti za obravnavanje izzivov v zvezi s hitro urbanizacijo, pri čemer se predvsem zagotovi podpora izvajanju Afriške listine o lokalnem upravljanju in AHCLA²⁷ ter olajša tesno medinstitucionalno sodelovanje;
- s pospeševanjem krepitve vloge žensk, mladih in ranljivih oseb prek ciljno usmerjenih programov, ki spodbujajo njihovo sodelovanje pri postopkih odločanja in vsem zagotavljajo enak dostop do kakovostnega izobraževanja in poklicnega usposabljanja, ustrezne in trajnostne socialne zaščite ter splošnega zdravstvenega varstva, vključno s cepljenjem, reproduktivnim zdravstvenim varstvom in preprečevanjem prenosljivih bolezni;
- s spodbujanjem sodelovanja na področju upravljanja javnih financ, vključno s poudarkom na proaktivnih politikah ali instrumentih za boj proti korupciji in goljufijam, ter zagotavljanjem učinkovitih sistemov nadzora javnih financ, tako da se podpre razvoj zmogljivosti na področjih, kot so reforme davčne politike, davčne uprave in upravljanja prihodkov iz naravnih virov, ter bojem proti nezakonitim finančnim tokovom v okviru nadaljnjega ukrepanja na podlagi akcijske agende iz Adis Abebe;

(iii) krepitev odpornosti proti degradaciji okolja in humanitarnim krizam:

- s povečanjem prizadevanj za podporo vladnim naložbam v zmanjševanje tveganja nesreč, krepitev zmogljivosti za zgodnje ukrepanje, daljše krize razseljevanja in zadovoljitev osnovnih potreb za boljše spoprijemanje s stresom, pretresi in travmami ter prilagajanje tem dejavnikom in okrevanje po njih, tudi na urbanih območjih;
- z zagotavljanjem pomoči afriškim partnerjem pri obravnavanju dovzetnosti za izbruhe bolezni in druge nevarnosti za zdravje, kot je protimikrobna odpornost, zlasti z nadgradnjo zdravstvenih sistemov, krepitvijo zmogljivosti za pripravljenost in odzivanje na izredne dogodke²⁸ ter podpiranjem higienizacije in zagotavljanjem čiste vode;

²⁷ Visoki svet Afriške unije za lokalne organe.

²⁸ To vključuje delo v okviru programa partnerstva evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnih študij (EDCTP2) v zvezi z nalezljivimi boleznimi, povezanimi z revščino.

- s krepitvijo sposobnosti Afrike za obvladovanje okoljskih in družbenih izzivov z uporabo vesoljskih tehnologij in informacij, vključno s podatki in storitvami, ki jih zagotavlja evropski program za opazovanje Zemlje Copernicus;
- s spodbujanjem izboljšanja socialnih in okoljskih razmer v zvezi z izkoriščanjem naravnih virov, vključno s postopkom pridobivanja, predelave in recikliranja mineralov.

Vodilne pobude

- Okrepitev dialoga in izmenjave informacij o podpori demokraciji, pri čemer se najprej izvede **skupna konferenca Afriške unije in EU na visoki ravni o volilnih procesih, demokraciji in upravljanju v Afriki in Evropi**, v skladu z afriškimi in evropskimi politikami, pri čemer se vključijo zadevne institucije, tudi vseafriški parlament in Evropski parlament, ter civilna družba in akademski svet.
- **Podvojitev podpore mobilizaciji domačih virov do leta 2020** v skladu z davčno pobudo iz Adis Abebe.
- **Skupno ukrepanje za okrepitev trajnostnega upravljanja naravnih virov**, zlasti z oblikovanjem skupne listine EU-Afrika.

C. Upravljanje migracij in mobilnosti

Mobilnost in migracije sta pomembni gospodarski, varnostni in družbeni vprašanji v Afriki in Evropi. Družbe lahko obogatita in okrepi, v primeru neustreznega upravljanja pa jih lahko tudi destabilizirata. Ker so ravni migracijskih tokov in tokov mobilnosti, vključno s prisilnim razseljevanjem, v Afriki rekordno visoke, hkrati pa iz Afrike v Evropo prihaja čedalje več migrantov in prosilcev za azil, obe celini priznavata, da je treba storiti več, zlasti da bi se preprečila nevarna potovanja, zmanjšalo število smrtnih primerov na poti in okrepilo praktično sodelovanje. Afrika in Evropa imata skupni interes in skupno odgovornost, zato so potrebne tudi globalne rešitve na podlagi načel solidarnosti in delitve odgovornosti. Izjava iz New Yorka²⁹ zagotavlja zelo dober politični okvir za obravnavanje obsežnih gibanj beguncev in migrantov.

Afriška vizija

Afrika v *Agendi 2063* predvideva dinamične in vzajemno koristne povezave s svojo diasporo ter prepustno delovanje svojih meja, da bi ustavila beg možganov in odpravila vse oblike „nezakonitih migracij in trgovine z mladimi“, hkrati pa si prizadeva na primer za večjo mobilnost akademikov, raziskovalnega osebja in študentov, s čimer poudarja pomen mobilnosti mladih v Afriki. Druge prednostne naloge vključujejo izboljšanje mehanizmov nakazil in odgovorno politiko na področju delovne migracije. Poleg tega si Afrika prizadeva, da bi postala celina brez trgovine z ljudmi, pri čemer bi se odpravili organizirani kriminal in druge oblike kriminalnih mrež.

²⁹ Izjava iz New Yorka o beguncih in migrantih, ki jo je Generalna skupščina Združenih narodov sprejela 19. septembra 2016.

Ukrepanje EU

EU obravnava migracije v duhu partnerstva in vzajemnega zaupanja na podlagi stalnega dialoga in sodelovanja z afriškimi partnericami. Vzpostavljeni so že pomembni okviri za dialog, na primer dialog med Afriko in EU o migracijah in mobilnosti. Dodatne pobude združujejo evropske vlade in institucije z njihovimi nasprotnimi strankami iz Srednje, Zahodne in Severne Afrike (rabatski proces) ter Severne in Vzhodne Afrike (proces iz Kartuma). Voditelji iz 31 evropskih in 35 afriških držav so se kot udeleženci teh dveh dialogov novembra 2015 v Valletti zavezali izvajanju ambicioznega akcijskega načrta.

Najambicioznejši in najinovativnejši pristop EU k učinkovitemu upravljanju migracij je *partnerski okvir*³⁰, ki zagotavlja okvir za praktično sodelovanje pri obravnavanju temeljnih vzrokov migracij ter upravljanju migracij med EU in tretjimi izvornimi državami in državami tranzita, pri čemer se v celoti izpolnjujejo humanitarne obveznosti in obveznosti v zvezi s človekovimi pravicami. EU in njene države članice so v duhu partnerskega okvira nedavno povečale svoja prizadevanja v zvezi s partnericami iz Severne Afrike, da bi rešile več življenj v Sredozemlju in zagotovile učinkovitejše upravljanje migracijskih tokov. Rezultat tega je skupno sporočilo: *Migracije na osrednji sredozemski poti – Upravljanje tokov, reševanje življenj*³¹, ki ga je Evropski svet znova potrdil v izjavi z Malte³² o osrednjesredozemski poti.

Ključno orodje za izvajanje zavez iz Vallette je nujni skrbniški sklad Evropske unije za Afriko³³, ki ob tem ostaja še vedno zelo pomemben za pristop partnerskega okvira. Proračun sklada znaša več kot 2,6 milijarde EUR³⁴ in zajema Sahel in Čadsko jezero, Afriški rog in Severno Afriko ter obravnava temeljne vzroke destabilizacije, nezakonitih migracij, prisilnega razseljevanja³⁵ in trgovine z ljudmi, pri čemer podpira ustvarjanje novih delovnih mest in gospodarski razvoj, odpornost, upravljanje migracij ter stabilnost in upravljanje.

Poleg teh procesov in pobud bo predlagani načrt za zunanje naložbe³⁶ (EIP) najučinkovitejši instrument EU za spodbujanje naložb in ustvarjanje novih delovnih mest

³⁰ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu in Evropski investicijski banki o vzpostavitvi novega partnerskega okvira s tretjimi državami v okviru evropske agende o migracijah [COM\(2016\) 385 final](#).

³¹ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu „Migracije na osrednji sredozemski poti – Upravljanje tokov, reševanje življenj“, JOIN(2017) 4.

³² <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>.

³³ Sklep Komisije [C\(2015\) 7293](#) final z dne 20. oktobra 2015.

³⁴ Z Evropskim razvojnim skladom kot glavnim virom financiranja ter prispevki, ki so se jim zavezale države članice in drugi donatorji. Za leto 2017 je napovedanih dodatnih 200 milijonov EUR, ki bodo v okviru skrbniškega sklada EU za Afriko namenjeni Severni Afriki, predvsem projektom, povezanim z migracijami, v Libiji.

³⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru Regij „Dostojno življenje: od odvisnosti od pomoči do samozadostnosti, Prisilno razseljevanje in razvoj“, [COM\(2016\) 234](#).

³⁶ Predlog Komisije za uredbo o Evropskem skladu za trajnostni razvoj (EFSD) ter ustanovitvi jamstva EFSD in jamstvenega sklada EFSD (COM(2016) 586); Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski

v Afriki, s čimer bo prispeval k trajnostni rasti ter neposredno obravnaval temeljne vzroke migracij in prisilnega razseljevanja.

V teh vzpostavljenih okvirih EU predlaga nadgraditev partnerstva z nadaljevanjem dela v okviru pristopa na podlagi partnerskega okvira in:

(i) obravnavanje regionalnih migracijskih tokov in s tem povezanih čezmejnih izzivov:

- z zagotavljanjem podpore sprejemanju in internalizaciji regulativnih okvirov, ki spodbudno vplivajo na zakonite migracije in mobilnost v Afriki;
- z obravnavanjem prisilnega razseljevanja in spodbujanjem mednarodne zaščite na podlagi načela delitve odgovornosti, pri čemer se podprejo ohranjanje in povečevanje človeškega kapitala tistih, ki so prisiljeni zapustiti svoj dom, zagotavljanje njihove zaščite ter nazadnje zagotavljanje razvojne koristi razseljenim osebam in njihovim gostiteljem;
- z okrepitevijo sodelovanja na področju upravljanja meja, tudi na podlagi koncepta integriranega upravljanja meja.
- s skupnimi prizadevanji za dokončanje globalnih dogovorov leta 2018 in tesnim sodelovanjem z zadevnimi mednarodnimi organizacijami;

(ii) povečanje pozitivnih rezultatov zakonitih migracij in mobilnosti ter njenega potenciala kot dejavnikov spodbujanja razvoja:

- z zagotavljanjem nadaljnje podpore delu afriškega inštituta za nakazila;
- z izboljšanjem znanja, delovanja in zmogljivosti afriške diaspore kot akterja na področju razvoja;
- z zagotavljanjem nadaljnje podpore naložbam v diasporo in podjetništvu v izvornih državah;
- z nadaljnjim povečanjem mobilnosti študentov in raziskovalcev;

(iii) okrepitev sodelovanja na področju nezakonitih migracij:

- z zagotavljanjem podpore izvajanju celovitih zakonodajnih okvirov, ki zajemajo vse vidike trgovine z ljudmi in tihotapljenja ljudi, v skladu s Konvencijo ZN proti organiziranemu kriminalu in njenimi dopolnilnimi protokoli, vključno z okrepitevijo sodelovanja v boju proti mrežam za trgovino z ljudmi in tihotapljenje ljudi;
- s sprejetjem ustreznih ukrepov za upravljanje vhodnih, izhodnih in tranzitnih migracijskih tokov, vključno s spodbujanjem vzpostavitve zanesljivih sistemov za registracijo prebivalstva/identifikacijskih sistemov ter uvedbe postopkov, ki zagotavljajo spoštovanje pravic migrantov in načela nevračanja;
- s preprečevanjem in odvracanjem od uporabe nezakonitih poti migracij ter okrepitevijo sodelovanja, da bi se olajšala vračanje in trajnostno vključevanje nezakonitih migrantov, pri čemer se hkrati spodbujajo možnosti zakonitih migracij in mobilnosti.

investicijski banki „Krepitev evropskih naložb za delovna mesta in rast: Druga faza Evropskega sklada za strateške naložbe in nov evropski načrt za zunanje naložbe“. Bruselj, 14.9.2016, [COM\(2016\) 581 final](#).

Vodilne pobude

- **Zagotavljanje podpore afriškim pobudam o zakonitih migracijah in mobilnosti v Afriki**, vključno s podporo oblikovanju protokola o prostem pretoku oseb v Afriki in protokola v zvezi s posebno pravico do državljanstva in odpravo apatridnosti v Afriki, zagotavljanje podpore sistemom socialne zaščite, vključno s prenosljivostjo socialnih pravic, ter mehanizmom za prenosljivost in priznavanje znanja in spretnosti ter kvalifikacij.
- **Okrepitev sodelovanja med Afriko in EU v boju proti mrežam za tihotapljenje oseb in trgovino z ljudmi**, vključno z zagotovitvijo podpore pristopu afriških držav h Konvenciji ZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu in njenim dopolnilnim protokolom ter izvajanju te konvencije in protokolov.

5.2. Več novih in boljših delovnih mest, zlasti za mlade.

Afrika v *Agendi 2063* predvideva premik paradigme, ki bi omogočil „uspešno celino z lastnimi sredstvi in viri za zagotovitev razvoja, na kateri bi se gospodarstva strukturno preoblikovala z industrializacijo, proizvodnjo in dodano vrednostjo, da bi se dosegla skupna rast na podlagi razvoja zasebnega sektorja, podjetništva in dostojnih delovnih mest za vse“.

Da bi se ta premik paradigme uresničil, EU k industrializaciji Afrike prispeva z določitvijo končnega cilja, ki je ustvariti bogastvo preko večjega števila in boljših delovnih mest, pri čemer se osredotoča na povečanje produktivnosti dela ter kakovostnih naložb v sektorje dodane vrednosti in delovno intenzivne sektorje, zlasti v agroživilski sektor, ob upoštevanju mednarodno dogovorjenih pravic delavcev in dostojnih delovnih pogojev ter krepitev vloge žensk. Hkrati je treba zagotoviti, da se pri gospodarskem preoblikovanju upoštevajo izzivi in priložnosti v zvezi s podnebnimi spremembami in okoljsko trajnostjo.

A. Pritegnitev odgovornih in trajnostnih naložb

Makroekonomska stabilnost, vzpostavitev regionalnih trgov, ustrezne razmere za naložbe in raznovrstno gospodarstvo, ki zagotavlja dodano vrednost, so nujni za gospodarski razvoj in ustvarjanje dostojnih delovnih mest.

Zasebni sektor ima največji potencial za ustvarjanje novih delovnih mest in je zato nujen za pritegnitev odgovornih zasebnih – domačih in tujih – naložb v Afriko. V ta namen je treba razviti stabilne in odprte finančne sisteme za večja posojila zasebnemu sektorju in vzpostaviti razmere, ki omogočajo naložbe, hkrati pa spodbujati odgovorno ravnanje vlagateljev ob spoštovanju socialnih in okoljskih standardov ter dobrega upravljanja podjetij.

Afriška vizija

Afrika si v okviru *Agende 2063* prizadeva, da bi postala „celina, na kateri se bodo s prostim pretokom oseb, kapitala, blaga in storitev močno povečale trgovina in naložbe“. V ta namen je treba spodbujati „makroekonomske politike, ki pospešujejo rast,

ustvarjanje delovnih mest, naložbe in industrializacijo“ ter „razviti afriški zasebni sektor na podlagi sodelovanja in ugodnih razmer, ki spodbuja vseafriška podjetja z rastjo regionalnih proizvodnih vozlišč ter razširjene trgovine v Afriki“.

Ukrepanje EU

EU obsežno sodeluje z afriškimi partnericami pri razvoju poslovnega okolja in ugodnih razmer za naložbe, izboljševanju procesa gospodarskega povezovanja v Afriki na nacionalni, regionalni in celinski ravni ter pritegovanju javnih in zasebnih naložb po vsej celini. Večanje zlasti zasebnih naložb, ki dopolnjujejo omejena javna sredstva, je nepogrešljivo in je osrednja naloga načrta za zunanje naložbe.

EU predlaga nadgraditev partnerstva za:

(i) povečanje velikih odgovornih in trajnostnih naložb v Afriko, zlasti v okviru predlaganega načrta za zunanje naložbe:

- z zagotavljanjem podpore predvidljivim in ugodnim razmeram za naložbe v Afriki za odgovorne in trajnostne naložbe na podlagi dialoga z afriškimi državami in zasebnim sektorjem;
- z zagotavljanjem podpore temeljnim omogočitevni infrastrukturalam, zlasti v sektorjih, kot so trajnostna energija, vodni sektor, prometni sektor, informacijske in komunikacijske tehnologije, okolje, trajnostna uporaba naravnih virov in modra rast, socialna infrastruktura in človeški kapital; to bo vključevalo ponujanje partnerstev z industrijo EU, zlasti na področjih, na katerih ima vodilno vlogo v svetu;
- z zagotavljanjem podpore afriškim podjetnikom, malim in srednjim podjetjem ter zagonskim podjetjem na podlagi namenskih struktur in storitev za podporo lokalnim podjetjem;
- s sodelovanjem z mednarodnimi finančnimi institucijami **in razvojnimi bankami**, da bi se mobilizirali viri na kapitalskih trgih, osredotočanjem na sektorje, ki ustvarjajo dodano vrednost, z največjim potencialom za ustvarjanje trajnostnih delovnih mest in nizkoogljični razvoj ter izkoriščanjem priložnosti, ki jih omogoča zeleno, modro in krožno gospodarstvo;
- s spodbujanjem družbene odgovornosti podjetij, socialnega podjetništva in okvirov za odgovorno poslovno ravnanje;

(ii) spodbujanje poslovnih odnosov med Evropo in Afriko:

- z vzpostavitvijo strukturiranega dialoga z evropskim in afriškim zasebnim sektorjem prek platforme za trajnostna podjetja v Afriki v okviru načrta za zunanje naložbe, poslovnih forumov in „misij gospodarske diplomacije“ evropskih vlagateljev v Afriko;
- z nadaljnjo okrepitvijo trgovinskih odnosov med EU in Afriko, pri čemer je treba zagotoviti, da bodo lahko partnerji v celoti izkoristili ugodnosti stabilnega in predvidljivega okvira, ki ga zagotavljajo sporazumi o gospodarskem partnerstvu, sporazumi o prosti trgovini in druge ugodne trgovinske ureditve, v povezavi z

okrepljenim večstranskim sistemom trgovanja. Izkoristili bodo lahko tudi revidirano evropsko strategijo pomoči za trgovino;

(iii) zagotovitev podpore cilju Afrike, da vzpostavi resnični notranjefriški trg:

- s spodbujanjem trgovine na podlagi trajnostne reforme carinskih postopkov in podpore posodobitvi;
- z dodatno okrepitevijo „vseafriške infrastrukture za kakovost“³⁷ s posebnim poudarkom na postopnem uvajanju vseafriškega sistema za standardizacijo po zgledu dobrih praks enotnega trga EU;
- z zagotavljanjem podpore pripravam za celinsko območje proste trgovine.

Vodilne pobude

- **Ustvariti velike naložbe EU v Afriko preko predlaganega načrta za zunanje naložbe**, ki naj bi po pričakovanjih do leta 2020 mobiliziral 44 milijard EUR naložb in ki temelji na strukturiranem dialogu z evropskim in afriškim zasebnim sektorjem prek platforme za trajnostna podjetja v Afriki. Iskale se bodo sinergije s podobnimi nacionalnimi pobudami držav članic EU in na večstranski ravni, zlasti z dogovorom skupine G20 z Afriko.
- **Zagotavljanje podpore predvidljivejšim in ugodnejšim razmeram za naložbe v Afriki**, zlasti s potrditvijo vodilnih načel med Afriko in EU za oblikovanje naložbene politike.
- **Zagotavljanje podpore digitalni agendi Afrike**, pri čemer se je treba osredotočiti na uporabo storitev, pobud in naložb na področju e-upravljanja, ki olajšujejo razvoj kmetijsko-poslovnega sektorja z dostopom do tržnih, podnebnih in okoljskih podatkov ter uporabo teh podatkov, in na razvoj odprtega digitalnega raziskovalnega okolja za spodbujanje spretnosti in znanja.

B. Energija za Afriko

Zagotovitev splošnega dostopa do cenovno dostopne, zanesljive, trajnostne in sodobne energije v Afriki, vključno s podeželjem, je tudi priložnost za doseganje vključujočega razvoja in ustvarjanje novih delovnih mest na obeh celinah, v skladu s podnebnim izzivom. V skupnem interesu je okrepiti sodelovanje na podlagi skupnih vrednot na področju prehoda na čisto energijo, na katerem je EU vodilna v svetu.

Pričakovati je, da se bo povpraševanje po oskrbi z električno energijo v Afriki do leta 2030 potrojilo³⁸, saj gospodarstva rastejo, prebivalstvo pa se veča in urbanizira. Približno 700 milijonov ljudi, predvsem v podsaharski Afriki, danes nima dostopa do sodobnih oblik energije, pri čemer niti trenutne stopnje elektrifikacije niti letna rast BDP niso dovolj za zagotovitev splošnega dostopa do energije. Vendar bogati domači viri trajnostne energije v Afriki močno presegajo njene trenutne in prihodnje potrebe.

³⁷ Cilj vseafriške infrastrukture za kakovost, ki je začela uradno delovati leta 2013, je okrepitev razvoja in izvajanje afriških politik o standardih, meritvah, ocenjevanju skladnosti in akreditaciji.

³⁸ IRENA, 2015.

Uresničitev potenciala Afrike je odvisna od povečanja proizvodnje električne energije in energetske učinkovite uporabe, boljših čezmejnih medsebojnih povezav, tudi z Evropo, in ustreznega okvira politik za upravljanje energetskega sektorja. Samo z javnim financiranjem ne bi bilo mogoče zagotoviti naložb, ki so potrebne za zadovoljitev povpraševanja.

Afriška vizija

Afrika je odločena, da se bo vključila v globalna prizadevanja za blaženje podnebnih sprememb, ki podpirajo in širijo prostor politik za trajnostni razvoj na celini. Ta prizadevanja vključujejo ukrepe, ki so opredeljeni v afriških nacionalno določenih prispevkih zvezi s podnebnimi spremembami. Afrika v *Agendi 2063* predvideva „izkoriščanje vseh afriških virov energije, da bi se vsem gospodinjstvom, sektorjem in institucijam v Afriki zagotovila sodobna, učinkovita, zanesljiva, stroškovno učinkovita, obnovljiva in okolju prijazna energija“.

Ukrepanje EU

EU že veliko let sodeluje z Afriko na področju energije in je vodilna pri prizadevanjih v okviru desetletja trajnostne energije za vse³⁹, katerega cilj je povečati proizvodnjo in distribucijo električne energije s povečanjem deleža obnovljivih virov energije in zmanjšanjem deleža fosilnih goriv v skupni proizvodnji energije.

EU je za sodelovanje s podsaharsko Afriko na področju trajnostne energije določila ambiciozne cilje⁴⁰, ki prispevajo tudi k ciljem 21. konference pogodbenic: EU bo do leta 2020 podpirala omogočanje dostopa 30 milijonom ljudem do trajnostne energije, pri čemer bo zagotovila 5 GW proizvodne zmogljivosti za obnovljive vire energije in prihranila 11 milijonov ton CO₂ letno, da bi podprla afriško pobudo za obnovljivo energijo.

V Severni Afriki se partnerstvo na področju energije še naprej razvija na regionalni ravni v okviru Unije za Sredozemlje. EU na dvostranski ravni sodeluje s severnoafriškimi državami v okviru obsežnega portfelja programov finančne in tehnične pomoči, v posebnem primeru ključnega dobavitelja energije, kot je Alžirija, pa prek strateškega partnerstva na področju energije.

EU predlaga nadgraditev partnerstva s povečanjem prizadevanj za:

(i) spodbuditev javnih in zasebnih naložb v obnovljive vire energije v Afriki, zlasti v okviru predlaganega načrta za zunanje naložbe:

- s spodbujanjem javno-zasebnega sodelovanja prek platforme na visoki ravni, da bi se vzpostavile zanesljive gospodarske razmere za pospešitev naložb zasebnega sektorja v Afriki;
- z ohranjanjem vloge katalizatorja, pri čemer se afriškim vladam zagotovi pomoč pri izboljšanju omogočitenega okolja za energetske sektor. EU si lahko na podlagi svojih celovitih okvirov politike na področju energije in podnebja, vključno z

³⁹ Generalna skupščina Združenih narodov je leta 2012 razglasila obdobje 2014–2024 za desetletje trajnostne energije za vse.

⁴⁰ EU bo v obdobju 2014–2020 predvidoma zagotovila več kot 2,7 milijarde EUR.

najnovejšim svežnjem „Čista energija za vse Evropejce“⁴¹, z afriškimi partnerji izmenja pomembne edinstvene izkušnje, znanje in dobre prakse na področju analize in ureditve politike, da bi se spodbudili proizvodnja trajnostne energije in posodobitev energetskega sistema ter po potrebi povezovanje regionalnega trga;

- s spodbujanjem okrepitve regionalnega povezovanja energetskega sistema v Afriki z uskladitvijo uredb o električni energiji;
- s spodbujanjem čezmejnih medsebojnih povezav, tudi z Evropo, da bi se zagotovila zanesljiva in cenovno dostopna oskrba z energijo;

(ii) okrepitev strateških zavezništva in sodelovanja:

- z izboljšanjem dialoga in usklajevanja v okviru partnerstva med Afriko in EU na področju energije z državami članicami EU na podlagi energetske pobude EU ter s ključnimi partnerji in pobudami, kot so skupina G20, skupina G7, trajnostna energija za vse in USAID Power Africa, da bi se spodbudilo sodelovanje;
- s sklepanjem partnerstev z lokalnimi organi v zvezi s prehodom od spodaj navzgor na globalno nizkoogljično gospodarstvo in družbo, ki sta odporna proti podnebnim spremembam, med drugim tudi na podlagi pobud, kot sta Svetovna konvencija županov (ki temelji na uspešni Konvenciji županov EU) in dodatna razširitev njenih regionalnih komponent v Afriki;
- z okrepitvijo sodelovanja med raziskovalci in inovatorji v okviru političnega dialoga EU in Afrike na visoki ravni o znanosti, tehnologiji in inovacijah.

Vodilne pobude

- **Zagotovitev prispevka EU k afriški pobudi za obnovljivo energijo in uresničitev cilja 5 GW proizvodne zmogljivosti za obnovljive vire energije do leta 2020, pri čemer se 30 milijonom ljudem v Afriki zagotovi dostop do trajnostne energije in prihrani 11 milijonov ton CO₂ letno.**
- **Uvedba nove pobude za olajšanje javno-zasebnega sodelovanja med EU in Afriko v zvezi s povečanjem naložb v afriški sektor trajnostne energije prek platforme na visoki ravni**, da bi se izboljšale razmere za naložbe in odpravila tveganja v zvezi z zasebnimi naložbami, olajšala izmenjava znanja na področju inovativnih podjetij in modelov financiranja ter dobrih praks na področju mobilizacije javnih financ.
- **Sklenitev novega partnerstva med EU in Afriko za raziskave in inovacije na področju podnebnih sprememb in trajnostne energije**, pri čemer se je treba osredotočiti na uporabo⁴² in krepitev zmogljivosti na področju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije ter na podnebne storitve.

⁴¹ [COM\(2016\) 860 final](#).

⁴² V skladu s COM(2016) 763.

C. Preoblikovanje afriškega kmetijstva in kmetijske dejavnosti ter modrega gospodarstva, vključno z ribištvom

Kmetijstvo, vključno z živinorejo, ribištvom in akvakulturo, je ključno za Afriko. Predstavlja glavni vir prihodkov za približno 90 % podeželskega prebivalstva celine in po ocenah zagotavlja sredstva za preživljanje 75 % delovne sile, polovica katere so ženske. Produktivnost ostaja nizka ter temelji na malem samooskrbnem kmetijstvu in malem ribolovu. Pomanjkanje kapitala, netrajnostno upravljanje virov, zemljiškolastniška vprašanja in pomorska negotovost so ključne ovire, ki preprečujejo potrebno rast. Izgube Afrike zaradi čezmerno izčrpanih staležev rib in neoptimalnega upravljanja ribištva znašajo več milijard eurov. Poleg tega sektorje dodatno obremenjujejo vplivi trenutnih in pričakovanih podnebnih sprememb.

Zdi se, da je sprostitvev potenciala sektorjev za proizvodnjo živil eden od najučinkovitejših načinov za obravnavanje prehranske varnosti, ustvarjanje novih delovnih mest in možnosti za prihodke ter okrepitev vloge več sto milijonov Afričanov, zlasti mladih.

Afriška vizija

Afrika v *Agendi 2063* predvideva „preoblikovanje, rast in industrializacijo svojega gospodarstva, tudi z dodano vrednostjo naravnih virov, načrtov o produktivnosti in regionalnih vrednostnih verig“, ter hkrati spodbujanje „izvajanja industrijskih politik na vseh ravneh, pri čemer se je treba osredotočiti na MMS⁴³ in kmetijske dejavnosti“, ter „strategij za rast afriškega modrega ali morskega in zelenega gospodarstva“⁴⁴.

Ukrepanje EU

EU je ena od glavnih partneric Afrike na področju razvoja kmetijstva in modrega gospodarstva⁴⁵. Cilj njenih ukrepov je okrepiti vlogo odgovornih vrednostnih verig v programih razvoja podeželja in pomorstva ter utrditi spremljevalni regulativni in politični okvir, hkrati pa zagotoviti trajnostno upravljanje dragocenih virov, kot sta voda in tla.

EU namerava nadgraditi partnerstvo s povečanjem prizadevanj za:

(i) spodbujanje razvoja odgovorne in trajnostne vrednostne verige:

- s spodbujanjem naložb zasebnega sektorja vzporedno z agroživilskimi vrednostnimi verigami na podlagi pobud, kot so instrument za financiranje kmetijstva, predlagani načrt za zunanje naložbe ter navodila organizacij FAO in OECD za odgovorne kmetijske dobavne verige;

⁴³ Mikro, mala in srednja podjetja.

⁴⁴ Preoblikovanje kmetijstva v Afriki je vključeno v celostni razvojni program za afriško kmetijstvo (CAADP). Afriška unija je leta 2014 v Malabu sprejela izjavo o pospešitvi rasti in preoblikovanja kmetijstva za skupno blaginjo in boljše življenjske pogoje („Malaba Declaration on Accelerated Agricultural Growth and Transformation for Shared Prosperity and Improved Livelihoods“), ki dodatno spodbuja CAADP in bo nadaljnjih deset let usmerjala kmetijstvo na celini.

⁴⁵ EU bo v obdobju 2014–2020 predvidoma zagotovila več kot 4,2 milijarde EUR za podporo ukrepom v zvezi s prehransko in hranilno varnostjo ter trajnostnim kmetijstvom in ribištvom v Afriki.

- z zagotavljanjem pomoči Afriki pri izkoriščanju tržnih priložnosti za proizvodnjo hrane v Afriki. Sporazumi o gospodarskem partnerstvu zagotavljajo pomembne priložnosti, vključno s prostim dostopom do EU, prilagodljivimi pravili o nabavi surovin, dialogom in sodelovanjem na področju kmetijstva ter načrti za izvajanje teh sporazumov. Najmanj razvitim državam, ki nimajo sporazumov o gospodarskem partnerstvu, se prosti dostop do trga zagotavlja prek pobude „Vse, razen orožja“. Poleg tega bo EU še naprej podpirala razvoj afriških zmogljivosti, da bi se uskladile s standardi glede varnosti in kakovosti, vključno s sanitarnimi in fitosanitarnimi standardi;
- s povečanjem trajnostne produktivnosti afriškega ribiškega sektorja, pri čemer se po potrebi razširi mreža sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvi med EU in afriškimi državami, ter z izboljšanjem zmogljivosti afriških partneric na področjih trajnostnega upravljanja ribištva in boja proti nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu na podlagi sodelovanja in dialoga v skladu z uredbo EU o ribolovu IUU⁴⁶;
- s spodbujanjem izvajanja podnebnih ukrepov v afriškem kmetijstvu v skladu z nacionalno določenimi prispevki afriških držav;
- s spodbujanjem učinkovitega vključevanja prilagajanja podnebnim spremembam, ohranjanja in obnavljanja biotske raznovrstnosti ter zmanjševanja tveganja nesreč v afriške kmetijske politike, vključno z obnavljanjem ekosistemov in rešitvami, ki temeljijo na naravi;

(ii) spodbujanje znanja in spretnosti, inovacij in skupnih raziskav:

- z okrepitevijo mobilizacije evropskega in afriškega strokovnega znanja na področju raziskav in inovacij, zlasti z okrepitevijo izvajanja časovnega načrta Afrike in EU o prehranski in hranilni varnosti ter trajnostnem kmetijstvu⁴⁷, prihodnjega partnerstva za raziskave in inovacije na območju Sredozemlja (PRIMA) ter vseatlantskega zavezništva za raziskovanje oceana in inovacije;
- z izboljšanjem poklicnega usposabljanja in izobraževanja na področju kmetijskih in agroživilskih podjetniških dejavnosti na podlagi pretekle in sedanje podpore organizacijam kmetov;
- s povečanjem podpore dostopu do financiranja, dostopu do povezljivosti za male kmete in uporabi digitalnih storitev e-kmetijstvo, da bi se povečali produktivnost in prihodki.

⁴⁶ [Uredba \(EC\) št. 1005/2008, ki opredeljuje sistem EU za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvratanje od njega ter za njegovo odpravljanje.](#)

⁴⁷ [Časovni načrt za skupno financirano partnerstvo za raziskave in inovacije EU-Afrika na področju prehranske in hranilne varnosti ter trajnostnega kmetijstva \(„Roadmap towards a jointly funded EU-Africa Research & Innovation Partnership on Food and Nutrition Security and Sustainable Agriculture“\).](#) Adis Abeba, 4. in 5. april 2016.

Vodilne pobude

- **Spodbujanje razvoja vrednostne verige z olajševanjem odgovornih naložb v trajnostno kmetijsko dejavnost in modro gospodarstvo**, pri čemer se uporabijo različni instrumenti, vključno z instrumentom za financiranje kmetijstva in predlaganim načrtom za zunanje naložbe.
- **Ustvarjanje evropskih in afriških naložb za podporo raziskavam in inovacijam v kmetijstvu prek partnerstva med EU in Afriko** za raziskave in inovacije na področju prehranske in hranilne varnosti ter trajnostnega kmetijstva in povečanje uporabe novih tehnologij v lokalnih skupnostih za povečanje prihodkov v kmetijstvu in hranilnosti.
- **Razširitev mreže sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvu med EU in afriškimi državami, če je to potrebno.**

D. Izboljšanje znanja in spretnosti

Čeprav se je udeležba v izobraževanju v večini afriških držav v zadnjih desetletjih močno povečala, še vedno več kot 20 % afriških otrok, zlasti deklic, ne dokonča osnovnošolskega izobraževanja, približno 50 % jih nima dostopa do srednješolskega izobraževanja in le 7 % jih ima dostop do visokošolskega izobraževanja. Trenutne ravni osnovnega izobraževanja, ki je nujno, da lahko mladi nadaljujejo poklicno izobraževanje in usposabljanje ter visokošolsko izobraževanje, so še vedno zelo nizke. Veliko mladih, ki jim uspe dokončati osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, ostane brez znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo za nadaljnje učenje ter za vlogo dejavnih, odgovornih in produktivnih državljanov.

Spretnosti, ki jih mladi pridobijo s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter visokošolskim izobraževanjem, se ne ujemajo s spretnostmi, ki jih potrebujejo v svojem delovnem življenju. Izobraževalni sistemi ter sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja morajo biti bolj prilagojeni potrebam trga dela, tesneje povezani s socialnim in industrijskim razvojem, inovativnejši in kakovostnejši. Ker je veliko mladih zaposlenih v neformalnem sektorju ali si morajo sami zagotoviti način preživljanja, je nujno, da imajo dostop do podjetniškega izobraževanja in usposabljanja ter do podpornih storitev za podjetja, da bi se lahko vključili v formalni sektor.

Z boljšo povezanostjo izobraževanja, inovacij in raziskav se bo povečal prispevek izobraževanja k delovnim mestom in trajnostnemu razvoju, zlasti na področjih učenja na daljavo in odprtega učenja.

Afriška vizija

Afrika v *Agendi 2063* predvideva „spodbujanje revolucije na področju izobraževanja in spretnosti ter dejavno podpiranje znanosti, tehnologije, raziskav in inovacij, da bi se okrepili znanje, človeški kapital, sposobnosti in spretnosti, ki so potrebni za spodbuditev inovacij“.

Ukrepanje EU

EU je dolgoletna partnerica Afrike na področju izobraževanja, od izobraževanja v zgodnjem otroštvu in osnovnošolskega izobraževanja do visokošolskega izobraževanja, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem in podjetniškim izobraževanjem,⁴⁸ ter raziskav in inovacij.

EU spodbuja enake možnosti, zmanjšanje neenakosti in povečanje zaposljivosti na podlagi socialne kohezije, pravičnosti, različnosti, vključevanja in odprave razlik med spoloma.

EU predlaga nadgraditev partnerstva s povečanjem prizadevanj za:

(i) zagotovitev podpore kakovostnemu izobraževanju na vseh ravneh:

- s povečanjem skupnih prizadevanj za olajšanje dostopa do osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja ter dokončanja tega izobraževanja za vse otroke, zlasti deklice, na podlagi dvostranskih programov in globalnega partnerstva za izobraževanje;
- z obravnavanjem vprašanja spola in izobrazbe, vključno z nasiljem na podlagi spola, v okviru pobude EU o enakosti spolov;
- z nadaljnjim spodbujanjem sodelovanja afriških držav pri programu Erasmus+, povečanjem mobilnosti osebja in študentov in akademskega sodelovanja, s čimer bi se izboljšale spretnosti študentov ter kakovost in ustreznost izobraževanja;
- z nadaljnjim zagotavljanjem podpore regionalni mobilnosti in povečanjem podpore usklajevanju visokošolskega izobraževanja na podlagi čezmejnih programov, priznavanja kvalifikacij, izboljšane zagotavljanja kakovosti in inovacij ter podpore okrepljenemu „projektu Tuning“;

(ii) razširitev podpore poklicnemu izobraževanju in usposabljanju ter podjetništvu:

- z uvedbo instrumenta EU za poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki bo nacionalnim deležnikom zagotovil strokovno znanje na visoki ravni, da bi se podprli procesi prehoda na sisteme za poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki so bolj prilagojeni povpraševanju ter potrebam in možnostim na trgu dela;
- z zagotavljanjem podpore mobilnosti in krepitvi zmogljivosti na področju visokošolskega izobraževanja prek programa Erasmus+ ter razvojem pilotnih projektov za razširitev programov mobilnosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju Erasmus+ na Afriko;
- z zagotavljanjem podpore projektom za krepitev zmogljivosti, ki spodbujajo dejavno sodelovanje žensk in mladih v družbi in gospodarstvu, zlasti z izboljšanjem neformalnega učenja ter okrepitevijo sinergij med izobraževalnimi sistemi in trgom dela;

⁴⁸ EU bo v zdajšnjem programskem obdobju (2014–2020) namenila približno 1,34 milijarde EUR podpore za dvostranske izobraževalne programe ter programe poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Afriki. V istem obdobju bo zagotovila 375 milijonov EUR podpore izobraževanju tudi prek globalnih pobud, kot je globalno partnerstvo za izobraževanje.

- z zagotavljanjem podpore razvoju digitalnih spretnosti in digitalne pismenosti ter uporabi digitalnih tehnologij in storitev pri zagotavljanju v prihodnost usmerjenega, vključujočega in visokokakovostnega izobraževanja. To pomeni tudi zagotavljanje podpore zmogljivostim in spretnostim podjetnikov, vključno z ženskami, da bi pri razvoju podjetij uporabljali digitalno tehnologijo;

(iii) okrepitev sodelovanja med Afriko in EU na področju raziskav:

- z okrepitvijo sodelovanja med raziskovalci in inovatorji iz Afrike in Evrope, vključno z večjimi možnostmi za poklicni razvoj raziskovalcev na podlagi ukrepov Marie Skłodowske-Curie in drugih vrst projektov programa Obzorje 2020;
- z zagotavljanjem podpore krepitvi raziskovalnih zmogljivosti v Afriki na podlagi programov, kot so subvencije za raziskave v Afriški uniji;
- z zagotavljanjem podpore odprtemu okolju za digitalne raziskave za univerze in raziskovalne organizacije v Afriki.

Vodilne pobude

- **Uvedba instrumenta za mlade v Afriki in razširitev področja uporabe programa Erasmus+ prek treh ločenih pobud:**
 - A. program „krepitev vloge mladih“ za razvoj zmogljivosti mladinskih organizacij ter spodbujanje mobilnosti med mladimi in mladimi podjetniki v Afriki in Evropi;
 - B. poskusni projekt mobilnosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju;
 - C. okrepitev afriškega poglavja o združenju študentov in diplomantov Erasmus+.
- **Vzpostavitev instrumenta EU za poklicno izobraževanje in usposabljanje**, da bi se povečala ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela ter spodbudilo vključevanje ranljivih skupin.